Зразок_1

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

на тему «*Методи та засоби виявлення вразливостей в програмному забезпеченні комп'ютерних систем*»
(назва роботи)

здобувача наукового ступеня доктора філософії

Сергєєва Євгенія Віталійовича
(прізвище, ім'я, по батькові)

з галузі знань *12 Інформаційні технології*
(шифр, назва галузі знань)

за спеціальністю *123 Комп'ютерна інженерія*.
(шифр, назва спеціальності)

Публічна презентація проведена на *кафедрі комп'ютерної інженерії та інформаційних систем*
назва)

« 4 » березня 2026 року, протокол № 18 .

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. *Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена постійним зростанням кількості кіберзагроз, пов'язаних із вразливостями програмного забезпечення комп'ютерних систем, а також високою критичністю вразливостей класу переповнення буфера у програмному коді мов C/C++. Такі вразливості можуть призводити до неконтрольованого перезаписування пам'яті, порушення цілісності даних, відмов у роботі систем та довільного виконання коду. Наявні засоби статичного та динамічного аналізу не завжди забезпечують достатню точність, інтерпретованість і масштабованість у межах сучасних індустріальних проєктів та CI/CD-процесів. У зв'язку з цим розроблення методів і засобів виявлення вразливостей у програмному забезпеченні комп'ютерних систем, зокрема на основі графових моделей, нейромережевого аналізу та композитної оцінки ризику, є актуальним науковим завданням*

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами *Дисертаційне дослідження виконувалось у рамках науково-дослідної тематики Хмельницького національного університету: держбюджетної науково-дослідної теми №2Б-2024 «Система виявлення ЗПЗ та комп'ютерних атак в корпоративних мережах з використанням хибних об'єктів атак та пасток» (номер держреєстрації 0124U000980); держбюджетної науково-дослідної теми №1Б-2026 «Система забезпечення стійкості до витоку конфіденційної інформації в корпоративних мережах в умовах впливів комп'ютерних атак» (номер держреєстрації 0126U002082), в яких автор дисертації був виконавцем. Дослідження спрямовано на формування та реалізацію моделей і алгоритмів для автоматизованого пошуку небезпечних ділянок коду із застосуванням сучасних технологій машинного навчання.*

статичними інструментами. Запропонований метод композитної оцінки ризику дає можливість автоматизувати пріоритезацію виявлених вразливостей і прийняття рішень щодо блокування або дозволу збірок у конвеєрах автоматизованого збирання та розгортання.

Пояснення: дисертація повинна містити наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та/або експериментальні результати проведених досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчити про особистий внесок здобувача в науку та характеризуватися єдністю змісту.

5. Використання результатів роботи. *Теоретичні та практичні результати дослідження впроваджені в ТОВ «Nolt technologies» (м. Хмельницький, Акт від 16.02.2026), ТОВ «ІТТ» (м. Хмельницький, Акт від 16.02.2026), а також, в освітньому процесі Хмельницького національного університету (Акт від 25.02.2026) при викладанні дисциплін на кафедрі комп'ютерної інженерії та інформаційних систем для здобувачів спеціальності F7 Комп'ютерна інженерія, зокрема в курсах «Безпека та захист комп'ютерних систем», «Моделювання та методи оптимізації в наукових та експериментальних дослідженнях», «Методології забезпечення якості, надійності, гарантоздатності та безпеки комп'ютерних систем та мереж».*

6. Особиста участь автора в отриманні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. *Всі основні результати дисертаційного дослідження, які представлені до захисту, отримані автором особисто. Постановка наукових задач, розроблення моделей, методів, програмних засобів та проведення експериментальних досліджень виконані у межах єдиної наукової концепції.*

Дисертаційна робота виконана на кафедрі комп'ютерної інженерії та інформаційних систем Хмельницького національного університету,

(назва кафедри (відділу), назва установи)

наукові керівники:

доктор технічних наук, професор, професор кафедри комп'ютерної інженерії та інформаційних систем Савенко Олег Станіславович,

кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри кібербезпеки Кльоц Юрій Павлович,

(науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ініціали)

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Сергєєва Є. В.

(прізвище, ініціали здобувача)

є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дотримання академічної доброчесності. Роботу Сергєєва Є. В. перевірено на плагіат програмним засобом «Strike Plagiarism». (№ 333291276 від 2/16/2026; схожість тексту дисертації укр. мовою - 3,77 %, англ. мовою - 6,90 %).

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

Статті у наукових фахових виданнях

1. *Сергєєв Є. В., Каштальян А., Ковальчук В., Савенко О., Іванченко О. Ефективність і вдосконалення SAST у контексті SQL Injection вразливостей // Information Technology: Computer Science, Software Engineering and Cyber Security. 2024. № 3. С. 149–158. DOI: 10.32782/IT/2024-3-16. - здобувачем проаналізовано проблематику SQL Injection-вразливостей, узагальнено недоліки наявних SAST-підходів, запропоновано напрями підвищення ефективності виявлення та підготовлено основний зміст публікації.*
2. *Сергєєв Є. В., Савенко О. С. Виявлення вразливостей переповнення буфера в системному програмному забезпеченні на основі графа та моделі трансформатора // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Технічні науки. 2025. № 6. С. 318–327. DOI: 10.32782/2663-5941/2025.6.2/43. -здобувачем сформульовано постановку задачі виявлення buffer overflow у системному програмному забезпеченні, запропоновано графову репрезентацію коду, обґрунтовано використання трансформерної моделі, виконано аналіз результатів.*
3. *Сергєєв Є. В. Підготовка даних на основі графіків для виявлення вразливостей переповнення буфера в коді в рамках CI/CD-процесів // Herald of Khmelnytskyi National University. Technical Sciences. 2026. № 361(1). Pp. 316–322. DOI: 10.31891/2307-5732-2026-361-45.- здобувачем розроблено метод підготовки даних на основі графіків переповнення буфера.*
4. *Сергєєв Є. Композитна оцінка ризику переповнення буфера і її трансляція в дії CI/CD // Measuring and Computing Devices in Technological Processes. 2025. № 84(4). Pp. 89–94. DOI: 10.31891/2219-9365-2025-84-10. – здобувачем розроблено метод композитної оцінки ризику переповнення буфера.*

Авторські свідоцтва

5. *Сергєєв Є. В., Савенко О. С. Авторське свідоцтво №143407. Україна. Комп'ютерна програма «OverflowGuard: система аналізу переповнення буфера та оцінки ризику в CI/CD». Дата реєстрації: 23 лютого 2026 р.*

Матеріали конференцій

6. *Sierhieiev Yevheniy, Paiuk Vadym, Sachenko Anatoliy, Nicheporuk Andrii, Kwiecien Andrzej. A graph-based vulnerability detection method // CEUR Workshop Proceedings. 2024. Vol-3675. Pp. 343–355.*
- здобувачем запропоновано graph-based метод виявлення вразливостей, визначено структуру моделі, проведено аналіз результатів та сформульовано висновки.
7. *Sierhieiev Yevheniy, Paiuk Vadym, Nicheporuk Andrii, Kwiecien Andrzej, Huralnyk Oleksandr. Detection and prediction of the vulnerabilities in software systems based on behavioral analysis with machine learning // CEUR Workshop Proceedings. 2024. Vol-3736. Pp. 239–254. - здобувачем виконано аналіз підходів до поведінкового аналізу вразливостей, підготовлено постановку*

задачі прогнозування та інтерпретовано результати застосування машинного навчання.

8. *Sierhieiev Yevhenii, Savenko Oleg, Lips Silvia, Gaj Piotr. Graph-based data preparation for detecting buffer overflow vulnerabilities in code within CI/CD pipelines // CEUR Workshop Proceedings. 2025. Vol-4163. Pp. 1–10. - здобувачем розроблено підхід до підготовки графових даних для виявлення вразливостей переповнення буфера в коді в межах CI/CD, визначено етапи побудови та перетворення інформативних підграфів.*

9. *Savenko Oleg, Sierhieiev Yevhenii, Gaj Piotr, Balej Jiri. Using artificial intelligence in the context of buffer overflow vulnerabilities // CEUR Workshop Proceedings. 2025. Vol-4013. Pp. 211–220. - здобувачем узагальнено підхід до застосування штучного інтелекту для виявлення buffer overflow-вразливостей, сформульовано постановку задачі та взято участь у підготовці експериментальної частини.*

10. *Savenko Oleg, Gaj Piotr, Sierhieiev Yevhenii. Detection of buffer overflow vulnerabilities in system software based on a graph and transformer model // CEUR Workshop Proceedings. 2025. Vol-4126. Pp. 292–305. - здобувачем запропоновано графову модель подання фрагментів програмного коду та описано застосування transformer-based approach для детектування вразливостей переповнення буфера.*

11. *Sierhieiev Yevhenii, Paiuk Vadym, Savenko Oleg, Drozd Andriy. Improvement of effectiveness for Static Application Security Testing for detection of SQL Injection vulnerabilities // IEEE 14th International Conference on Dependable Systems, Services and Technologies (DESSERT-2024): Proceedings. Athens, Greece, Oct 11–13, 2024. Pp. 1–6. DOI: 10.1109/DESSERT65323.2024.11122171. – здобувачем окреслені напрями підвищення ефективності виявлення та підготовлено основний зміст публікації*

Особистий внесок здобувача. Всі основні результати дисертаційного дослідження, які представлені до захисту, отримані автором особисто. Постановка наукових задач, розроблення моделей, методів, програмних засобів та проведення експериментальних досліджень виконані у межах єдиної наукової концепції

У роботах, опублікованих одноосібно автором, отримано наступні результати: розроблено підхід до побудови графових моделей програмного коду та підготовки даних на їх основі для задачі виявлення вразливостей переповнення буфера у конвеєрах автоматизованого збирання та розгортання; запропоновано композитну оцінку ризику переповнення буфера та схему її інтеграції у конвеєрах автоматизованого збирання та розгортання для підтримки прийняття рішень щодо якості та безпеки програмного забезпечення.

У роботах, які опубліковані у співавторстві, автору належать основні ідеї, теоретична та практична розробка положень, відображених у характеристиці наукової новизни отриманих результатів, а саме: здійснено

формування вимог до сучасних статичних методів аналізу безпеки, розроблення підходів для підвищення ефективності SAST-засобів у контексті SQL-ін'єкцій, вдосконалення методу статичного тестування безпеки застосунків у контексті вразливостей SQL Injection; здійснено побудову графової моделі представлення програм та розроблення нейромережевого методу детектування на основі трансформерної архітектури; розроблення підходу до побудови графових моделей коду для задачі виявлення вразливостей, визначення схеми перетворення таких моделей у вхідні дані для нейронних мереж і обґрунтування переваг графового представлення порівняно з лінійним; розроблення формальних моделей вразливостей переповнення буфера та нейромережевого методу їх виявлення на основі архітектури YOLO з використанням графових представлень коду; розроблення підходу до аналізу поведінкових характеристик програмних систем з використанням методів машинного навчання для виявлення та прогнозування вразливостей, а також адаптація отриманих положень для формування показників ризику; розроблення програмного засобу «OverflowGuard: система аналізу переповнення буфера та оцінки ризику в CI/CD».

За результатами досліджень опубліковано 10 наукових праць, у тому числі 0 монографій, 4 статей у наукових фахових виданнях (з них 0 статей у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до ОЕСР та/або Європейського Союзу, фахових виданнях України категорії «А», або закордонних виданнях, що входять до WoS або Scopus) 0 патентів України, 6 публікацій в матеріалах конференцій.

Особистий внесок здобувача: *проведено аналіз ефективності SAST для виявлення SQL Injection-вразливостей, запропоновано підходи до покращення виявлення та узагальнено результати експериментів.*

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота ____ *Сергєєва Є. В.*
(прізвище, ініціали здобувача)

«*Методи та засоби виявлення вразливостей в програмному забезпеченні комп'ютерних систем*»,
(назва)

яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «ПОРЯДОК присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» *(із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ* № 341 від 21.03.2022, № 502 від 19.05.2023, № 507 від 03.05.2024*)*, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності *123 Комп'ютерна інженерія*.
(шифр, назва)

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «*Методи та засоби виявлення вразливостей в програмному забезпеченні комп'ютерних систем*»,
назва роботи

подану *Сергєєвим Євгенієм Віталійовичем*
прізвище, ім'я, по батькові

на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуюча публічної презентації,
завідувачка кафедри КІІС,
доктор філософії,
(науковий ступінь,
доцент
вчене звання, посада) *Ольга ПАВЛОВА*
Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
ВІДДІЛ КАДРІВ
Ідентифікаційний код 02071234

Підпис дійсний
підпис
Засвідчую
Начальник відділу кадрів
І.С.Мартинюк